

2018 - The Year of ITI

Starptautiskās teātra dienas vēstījums 2018 – Arābu valstis

Maija Zbiba (*Maya Zbib*), Libāna

Teātra režisore, aktrise, rakstniece,
Zoukak teātra sabiedrības (*Zoukak Theatre Company*) līdzdibinātāja.

Latvian

Tas ir kopības brīdis, neatkarojama satikšanās, kam līdzīgu neatrast nevienā citā laicīgā darbībā. Tas ir vienkāršs notikums, kad cilvēku grupa izvēlas sanākt kopā vienā un tajā pašā laikā un vietā, lai piedalītos kopīgā pieredzē. Tas ir aicinājums indivīdiem kļūt par kolektīvu, apmainīties idejām un iztēloties veidus, kā sadalīt darāmā nastu..., lai lēnām atgūtu savstarpējo cilvēcisko saikni un rastu sevī līdzības, nevis atšķirības. Tas ir brīdis, kad kāds īpašs stāsts spēj iezīmēt vispārīgo... Tieši tur slēpjas teātra burvība - kad tēlojums atklāj attēlotā arhaiskās īpašības.

Vispasaules kultūrā, kur valda nevaldāmas bailes vienam no otra, nošķirtība un vientulība, būt klātesot kopā, tieši šeit un tagad – tā ir mīlestības izpausme. Lēmums nesteigties, atsakoties no tūlītējas labuma gūšanas un individuālas paša iegribu apmierināšanas mūsdienu strauji attīstītajās patērētāju sabiedrībās, uzkavēties, lai kopā apcerētu un pārdomātu – tā ir politiska rīcība, dāsnuma izpausme.

Kad sabrukušas galvenās ideoloģijas, un pašreizējā pasaules kārtība jau desmitgadi pēc desmitgades pierāda savu nespēju, kā mēs varam no jauna iztēloties savu nākotni? Tā kā valdošajos diskursos drošība un ērtība ir galvenie risināmie jautājumi un prioritātes, vai mēs joprojām esam spējīgi iesaistīties neērtās sarunās? Vai varam šķērsot robežu, pārejot uz bīstamām teritorijām, nebaidoties zaudēt savas privilēģijas?

Šodien informācijas apmaiņas ātrums ir svarīgāks par zināšanām, saukļi ir vērtīgāki par vārdiem, un līķu attēli ir lielākā cieņā nekā reāli cilvēki. Teātris pastāv, lai atgādinātu mums, ka mēs esam veidoti no miesas un asinīm, un mūsu ķermeņiem ir svars. Tas ir šeit, lai modinātu visas mūsu sajūtas un pastāstītu, ka lietas nevajag uztvert un izbaudīt tikai ar redzes maņu. Teātris ir šeit, lai atdotu vārdiem spēku un nozīmi, lai atgūtu no politiķiem nozagto diskursu un atjaunotu tam pienācīgajā vietā... ideju un debašu arēnā, kolektīvā redzējuma telpā.

Ar stāstījuma un iztēles spēku teātris sniedz mums jaunas iespējas ieraudzīt pasauli un vienam otru, atbrīvojot telpu kopīgām pārdomām nomācoši neievērotās neiecietības vidū. Kad bez šķēršļiem atgriežas ksenofobija, naida runa un idejas par balto cilvēku pārkāpumu pēc miljoniem cilvēku gadiem ilga, smaga darba visā pasaulē, lai tās padarītu par apkaunojošām un uzskatītu par nepieņemamām... Kad pusaudžu zēni un meitenes tiek nogalināti ar šāvieniem galvā un ieslodzīti par atteikšanos samierināties ar netaisnību un rasu diskrimināciju ... Kad neprāta un politiski labējā despotisma rādītāji ir vadībā dažās no lielākajām pirmās pasaules valstīm ... Kad aprises ieņem kodolkarš, kas kļuvis par virtuālu spēli starp bērnišķīgiem varasvīriem ... Kad mobilitāte dažiem izvēlētajiem kļūst aizvien ierobežotāka, kad jūrā mirst patvēruma meklētāji, cenšoties iekļūt iluzorisku sapņu augstajos cietokšņos, jo tiem tiek būvētas aizvien dārgākas sienas ... Kurā brīdī mums jāsāk apšaubīt savu pasauli, kad vairums mediju ir pārdevušies? Kur citur, ja ne teātra tuvumā, mēs varam pārdomāt savu cilvēcisko stāvokli, iztēloties jauno pasaules kārtību ... kolektīvi, ar mīlestību un līdzjūtību, bet arī ar saprātu, izturību un spēku vadītu konstruktīvu konfrontāciju.

Tā kā mana izcelsme ir Arābu valstu reģions, es varētu runāt par grūtībām, ar kurām mākslinieki tur saskaras, radot savus darbus. Bet es pārstāvu to teātra veidotāju paaudzi, kuri jūtas privilēģēti tādēļ, ka sienas, kuras mums jāiznīcina, vienmēr ir bijušas redzamas. Tas mums ir iemācījis pārveidot pieejamos resursus un attīstīt sadarbības un novatoriskās spējas līdz visaugstākajam līmenim - radot teātri pagrabos, uz jumtiem, dzīvojamās telpās, sānielās un ielās, veidojot savas auditorijas uz vietas pilsētās, ciemos un bēgļu nometnēs. Mums ir bijusi tā priekšrocība, kad kontekstuāli viss jābūvē no nekā un jāizprot veidi, kā izvairīties no cenzūras, vienlaikus turpinot šķērsot sarkanās līnijas un pārkāpjot tabu. Šodien ar šīm sienām saskaras visas pasaules teātra veidotāji, jo finansējums vēl nekad nav bijis niecīgāks, un jaunais cenzors ir politikorektums.

Tādējādi starptautiskajai teātra kopienai vairāk nekā jebkad agrāk ir jāuzņemas kolektīvā loma, lai stātos pretī šīm sataustāmajām un nesataustāmajām sienām. Mūsdienās vairāk nekā jebkad agrāk ir nepieciešams no jauna radoši veidot mūsu sociālās un politiskās struktūras, balstoties uz godīgumu un drosmi. Mēs piedalāmies to veidošanā, lai novērstu savas nepilnības un uzņemtos atbildību par pasauli.

Kā pasaules teātra veidotāji mēs nevadāmies pēc kādas ideoloģijas vai vienotas ticības sistēmas, bet mūs vieno mūžīgās patiesības meklējumi visos tās veidos, nemitīgā mūsu *status quo* pārvērtēšana, represīvo varas sistēmu apstrīdēšana un visbeidzot, taču ne mazsvarīgāk - mūsu cilvēciskais godaprāts.

Mūsu ir daudz, mēs esam bezbailīgi, un esam šeit, lai paliktu!

Translated by Maira Jēgere

Latvian

Biogrāfija – Maija Zbiba (*Maya Zbib*), Libāna

Maija Zbiba ir teātra režisore, aktrise, rakstniece un Zoukak teātra sabiedrības (*Zoukak Theatre Company*) līdzdibinātāja.

Viņas darbi ir izrādīti Tuvajos Austrumos, Eiropā, Amerikas Savienotajās Valstīs, Āfrikā, Dienvidamerikā un Dienvidāzijā. Viņa ir pasniegusi teātra mākslu starptautiski akadēmiskajā un ne-akadēmiskajā kontekstā. Viņa ir veidojusi darbus NYUAD izpildītājmākslas centram (*NYUAD's Performing Arts Centre*), Hjūstonas Universitātei, Viljamsas koledžai, Krefeldas / Mončenglabahas pilsētas teātriem, Shwindlefrie festivālam, LIFT festivālam un Karaliskās tiesas teātrim (*The Royal Court Theatre*), kā arī citiem pasūtītājiem.

Maija Zbiba ir 2007. gada Londonas Goldsmītas universitātes absolvente, 2007. gada Chevening / KRSF absolvente, 2010. gada Starptautiskās Kultūras līderības absolvente, ISPA stipendiāta saņēmēja, Ņujorkā, 2010. gadā, un tikusi izvēlēta kā Pītera Zellara (*Peter Sellars*) protežē Rolex Mentoru un protežē mākslas iniciatīvas (*Rolex Mentor and Protégé Arts Initiative*) ietvaros 2011. gadā. Zoukak teātra uzņēmums ir saņēmis Ibsena stipendiju balvu 2012. gadā, Annas Lindas fonda Euromed dialoga balvu (*Anna Lindh Foundation's Euromed Dialogue Award*) par sociālo izturību un jaunradi 2014. gadā, Japānas mākslas asociācijas *Preamium Imperiale* grantu jaunajiem māksliniekiem 2017. gadā un Širaka fonda Miera kultūras balvu (*Chirac Foundation Award of Culture for Peace*) 2017. gadā.

Translated by Maira Jēgere